

प्रस पुष्पमा प्रकाशित साहित्य बहिष्कार सामग्रीहरू विभिन्न वेबसाइट, सामाजिक सञ्जाल तथा एजेन्सीहरूबाट साभार गरिएका हुन् ।

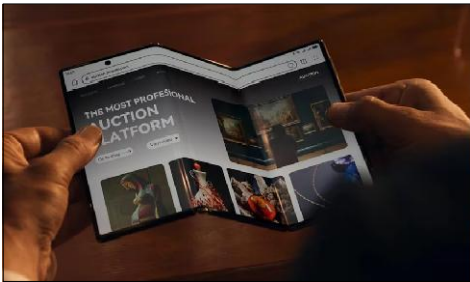
facebook twitter Google विज्ञान/प्रविधि

सामसुडले ल्याउदैछ ३ पटक फोल्ड गर्न मिल्ने अनौठो स्मार्टफोन

सामसुडको फोल्ड गर्न मिल्ने स्मार्टफोन ककबलगत थिमका विभिन्न हृद्यगडेट बजारमा उपलब्ध छ । अब चाँडै कम्पनीले तीन पटक फोल्ड गर्न मिल्ने स्मार्टफोन अर्थात् त्रि-फोल्ड स्मार्टफोन पनि ल्याउदैछ । एण्ड्रोइड प्रणालीमा चलाउने अनुसार सामसुडले आउँदो वर्ष यो स्मार्टफोन बजारमा ल्याउने योजना बनाएको छ ।

चिनियाँ कम्पनी हुवावेले एक महिनाअघि मात्रै विश्वभरि पहिलोपटक ट्राइफोल्ड स्मार्टफोन हुवावे मेट एक्सटी लन्च गरेको थियो । सामसुडले अब हुवावेको उक्त स्मार्टफोनसँग ट्राइफोल्ड स्मार्टफोनको बजारमा पनि प्रतिस्पर्धा गर्न तयारी गरिरहेको छ ।

हुवावेले ट्राइफोल्ड स्मार्टफोन सार्वजनिक गरिसकेको भएपनि यो विश्व बजारमा हालसम्म उपलब्ध गराउनसकेको हुँदा बजारमा आउनेमा सामसुडको फोन पहिलो हुनसक्ने सम्भावना पनि छ । कम्पनीले ट्राइफोल्ड स्मार्टफोनका लागि काम सुरु गरिसकेको छ । रिपोर्ट अनुसार सन् २०२४ मा सामसुडको उक्त फोन लन्च हुनेछ । कम्पनीको डिजिटल शाखाको तर्फबाट ट्राइफोल्ड स्मार्टफोनको विकासको काम भइसकेको छ । यद्यपि फोन लन्च गर्न आधिकारिक भिडियो भने सार्वजनिक भएको छैन ।

हुवावेको मेट एक्स टी अलिहेको एबल ट्राइफोल्ड स्मार्टफोन भएता पनि यो चीन बाहिर उपलब्ध छैन । अमेरिकाको प्रतिबन्ध लगाएरै हुवावेले अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा नगन्य रूपमा फलामाको फोन लन्च गर्न गर्दछ । त्यसैले अर्को वर्ष सामसुडले ट्राइफोल्ड फोन लन्च गर्दा त्यो नै विश्व बजारमा लन्च हुने पहिलो ट्राइफोल्ड फोन बनेछ ।

सम्पूर्ण हेर्दा हुवावे मेट एक्सटीमा ६.४ इन्चको ओलपट्टी डिस्प्ले छ, जसलाई

अनफोल्ड गर्दा १०.२ इन्चको बन्दछ । यसको स्क्रिन दुई डाटाबाट फोल्ड गर्न सकिन्छ र स्क्रिन ३ पटक डोल्डिन्छ ।

हुवावे मेट एक्स टीमा ५० मेगापिक्सलको मुख्य क्यामेराका साथै १२ मेगापिक्सल अल्ट्रावाइड एंगलव्यू सेकेन्डरी क्यामेरा पनि छ । तेस्रो क्यामेरा चाँडै १२ मेगापिक्सलको टेलिफोनो लेन्सयुक्त क्यामेरा छ । यो फोन ५००० मि.एमि एम्बर आवरको सिनिकन कार्बन ब्याट्री रहेको छ ।

स्वास्थ्य

गर्भपतनपछि के-कस्ता कुरामा सावधानी अपनाउने ?

कुनै समयमा आएर गर्भपतन गर्नु परेमा महिला शारीरिक तथा मानसिक पीडाबाट ग्रसिनुपर्छ । गर्भमा शिशुको विकास हुँदै जाँदा जित हेरचाह गरिन्छ, उतिकै हेरचाह गर्भपतन गराएकी महिलालाई पनि गर्नुपर्ने हुन्छ । यस्तो केना परिवारको साथ अर्को जस्तो छ ।

गर्भपतनका के-कस्ता विधि छन ?
गर्भपतनका लागि दुई विधि प्रचलनमा छन्- औषधिबाट र भ्याक्यूम एक्सिरेसन (एमपीए) ।

औषधि
गर्भ तीन महिना वा सो भन्दा कम समयको भएमा चिकित्सकको सिफारिसमा औषधि सेवनपछि गर्भ खेर जान्छ । ती औषधिहरू गर्भभ्रष्टालाई विकसित हुनबाट रोक्छ । औषधि खाएको केही समयपछि रक्तस्राव हुन थाल्छ ।

ज्यान्तुअल क्यावयुम एक्सिरेसन (एमपीए)
गर्भको अवधि तीन महिना नाघेको अवस्थामा गर्भपतन गराउनु परेको अवस्थामा ज्यान्तुअल क्यावयुम एक्सिरेसन (एमपीए)बाट मात्र सम्भव हुन्छ ।

गर्भमा बच्चा बढिरहेको हुँदा वा बच्चामा गर्भभ्रष्टा समस्या देखा पर्ने अवस्थामा गर्भपतन गर्न सक्लाह दिइन्छ । तर पाँचौँ महिनापछि गर्भपतन गरेमा अवस्था गर्भभ्रष्टा हुनसक्छ ।

के-कस्ता समस्या देखिन्छ ?
वास्तवमा, गर्भपतनपछि रक्तस्राव हुने जोषिम अवस्था हुन्छ । शल्यक्रियाको तुलनामा औषधि दिएर गर्भपतनमा रक्तस्रावको जोषिम बढी हुन्छ । यो रक्तस्राव १० दिनभन्दा कम वा सो भन्दा बढी समयसम्म हुनसक्छ । जबकि एक्सिरेसन गरिएको गर्भपतनमा रक्तस्राव विस्तारै कम हुँदै जान्छ ।

रक्तस्राव बाहेक ढाड, खुट्टा, कमर दुख्ने, पसल्ला, वाता, कमजोरी, थकाइ हुन सक्छ । कहिलेकाहीँ गभ्राशयमा राम्रोसँग सफा भएको हुँदा भने संक्रमण भएर आईसोप्युमे भन्ने गर्नुपर्ने हुनसक्छ ।

गर्भपतनपछि आफ्नो हेरचाह कसरी गर्ने ?
पीठिका आन्कुर र सन्धिमेक
गर्भपतन गर्दा महिलाहरू अत्यधिक रक्तस्रावको सामना गर्नुपर्ने हुन्छ । जसकारण रक्तअल्पता (एनिमिया) हुने खतरा रहन्छ । शरीरमा रगतको कमी पूर्ति गर्न पीठिका खानेकुरा खाउनुपर्छ ।

साथै भिटामिन सीको सेवनले शरीरमा आइरनको अवशोषण पनि बढाउँछ । यसले विरामीको रगत प्रतिरोधात्मक क्षमता पनि बढाउँछ । चिकित्सकले भिटामिन डी र आइरनको सन्धिमेक दिन दिन सक्छन् । जुन चिकित्सकले सुभाषणस्यारको माश विनियमित खाउनुपर्छ ।

पालुहो, चुन्चुर, खजूर, सागसब्जी, फलफूल, दुग्धपदार्थ, माछामासुले शरीरमा रगत बढाउन र तागत दिन मद्दत गर्ने हुँदा यी

गर्भपतन गरेको तीन महिनापछि गर्भपतनको योजना बनाउन सकिन्छ । यदि ६ महिनापछि गर्भपतन भएमा एक वर्षको अन्तर आवश्यक हुन्छ । सामान्यतया गर्भपतन गरेको आठ हप्तापछि परिवार नियोजनपछि मात्र यीन समयकै रक्त सकिन्छ । तर शल्यक्रिया गरेको केही दिनमा यीन समयकै राख्दा महिलालाई पीडा हुने त छँदैछ, ब्यान्टेरियल संक्रमणको जोषिम उच्च हुन्छ ।

स्वास्थ्य परीक्षण
गर्भपतनपछि एकपटक शरीरमा केही परिवर्तन महसुस भए स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु सकिन्छ । यो जाँचमा जाँदा चिकित्सकले सल्यमेक मात्र दिँदैन । केही समयका लागि गर्भपतन रोगन गर्भनिरोधकको प्रयोग सम्बन्धी जानकारी पनि दिन्छन् ।

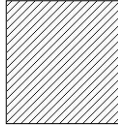
गर्भपतनपछिको महिनावारी
गर्भपतनपछि चारदेखि आठ सातामा महिनावारी चक्र सुरु हुन्छ । सुक्को महिनावारीमा रक्तस्राव बढी हुने र दुखाइ धेरै हुनसक्छ । सामान्य अवस्थामा फाँटिन केही समय लाग्छ ।

गर्भपतन कसरी संरक्षणमा राख्ने ?
सबैससो सरकारी अस्पतालमा गर्भपतनको सेवा उपलब्ध छ । केही निजी स्वास्थ्य सेवाहरू पनि गर्भपतनको सेवा दिने गरेका छन् । तर जयाभारो गर्भपतन गराउनु अघुसित हुन्छ । त्यसैले गर्भपतन सेवा दिने संस्था चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मी दुवै सुचीकृत हुनुपर्छ । गर्भपतन सेवाका लागि सुचीकृत भएका वा मान्यता प्राप्त गरेका संस्थामा सुरक्षित गर्भपतन सेवाको लोपो राखिएको हुन्छ ।

साहित्य

नारी र पुरुष समानता

हास्यखण्ड

कृष्ण उफाल

“जुन घरमा नारीको सम्मान हुन्छ, त्यस घरमा ईश्वरको पनि बास हुन्छ ।” नारी शब्द आफैमा कति महान् छ, कति गर्व गर्न लायकको छ । “नारी र पुरुष एक रचना नै पाएका हुन्” भन्ने कुरा अलग गराइरहन नपर्ला । नारीविनाको संसार कल्पना गर्न सकिँदैन । नारीको संसारको पनि संसारको कल्पना गर्न महामुहूर्त नदरिँदैन । त्यसकारण अहिले युगदेखि नै नारी र पुरुष समान हुन् । नारी आमा हो, नारी दिदी बहिनी हुन्, यति हुँदा हुँदै पनि नारीलाई भनेर छुट्ट्याएको छ । त्यसलाई एउटै रूपमा हेर्न सकेको पाइँदैन । विगतका समयमा गाउँ गाउँमा विद्यालयहरू खुलेका थिएनन् । नयाँ नयाँ आधुनिकहरू जस्तै टेलिभिजन, मोबाइल, कम्प्युटर आदि जसले समाजमा आफ्नो विकसित विकासित आदिको बारेमा ज्ञान दिने गर्दछ । विद्यालयको उज्यालोबाट विद्यार्थी हुन पुग्दा अजानबुको छोरा र छोरी बीच भेदभावको वातावरण सुजना गरेर युवायुगान्तर सम्म अन्धकार पारिँदछ । पुरुषप्रधान समाजमा नारीलाई सबै दोस्रो दर्जाको रूपमा राखिँदछ । “छोरा जन्मदा छरी र छोरी जन्मदा फर्साई” भन्ने नेपाली उखानलाई व्यवहारमा पनि प्रयोग गरिँदछ । बंश परम्परा भने बहावमा छोरालाई बढी महत्त्व दिइरहे । समयको अन्तर्गतले गर्दा नारीको अवस्था अझै अझै बढेर गइरहेको छ । अब त सबै जाने बुझ्ने भइसकेको छ । यो छोरै नारीको धुक्कन हुने भन्ने कुरा सम्भारिँदैन नपर्ला । २०१६ सालको जनआन्दोलनले प्राप्त बहुदलीय प्रजातन्त्रले नेपाली नारीलाई पूर्ण समानता गरेको पाइँदैन । तत्कालिन राजनीतिमा

केवल ५ प्रतिशत मात्र आरक्षण कोटा सुरक्षित गरेको थियो । के नेपालमा आम जनसंख्याको ५ प्रतिशत मात्र महिला थिए त ? जनआन्दोलन-२, ०६२/६३ ले नेपालमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भइसकेको छ । सबैलाई अवगत भएकै कुरा हो । भोगेकै कुरा हो । लोकतान्त्रिक अनुभूतिकै कसरी गरिँदैन भन्ने कुरा हो । त्यो भन्ने गर्दा बढाइरहन आवश्यक ठानिँदैन । राज्यको विभिन्न पदहरूमा कम्तीमा पनि ३२ प्रतिशत कोटा नारीलाई चाहिँदैन भनेर छुट्ट्याएको छ । त्यसलाई “नहुनु भन्दा कानोमा बेश” भन्ने उपयुक्त हुला । केनकी के नेपालमा कुल जनसंख्याको एक तिहाइ मात्र नारीको संख्या होला ? तत्र भने जनसंख्याको आधामा उनीहरूलाई कोटा आवश्यक पर्दछ ।

जहानिया राणा शासनमा भाइहरूको रोलक्रम अनुसार प्रधानमन्त्री बन्न पाउने परिपारी बस्नेका कुरा तत्कालिन समयमा नारीले नेपालको प्रजातन्त्रको सबै सुखबाट पाएनन् । २००७ सालको प्रजातन्त्र प्राप्त पश्चात् पनि के महिलाहरू प्रजातन्त्रको सबै सुखबाट पाएनन् ? तीस वर्षीय कुट तानाशाह बाहेर शान्त सत्ता सन्धानबाट नारीले प्रजातन्त्रको पाउने धेरै टाढाको कुरा थियो । बहुल प्राप्त पश्चात् पनि नेपालले योही जसको प्रजातन्त्रकाल काल विताउने अवसर पाइसकेको छ । तर दुर्भाग्य अहिलेसम्म पनि नेपाली महिलाहरूले प्रजातन्त्रको सबै सुखबाट पाएनन् । समानताको नारी जतिसुकै उराले पनि व्यवहारमा सबै शून्य सावित भएको छ । कताको समानता ? है व्यवहारमा समानता ? सिर्फ काजी घोडा मात्र दौडाइ रहेको छ । राजाले त नारीलाई दोस्रो दर्जाको आधिकारिक रूपमा हेरिँदरहेको छ । गणतन्त्र आइसकेको नेपालमा राष्ट्रपति बनाउन नसकेपनि उपराष्ट्रपति त बनाउन सक्ने थिए । है त समानता ? कहाँ अतिशय नारी र पुरुष बीच समानता ? के नेपाली नारीहरूमा प्रजातन्त्रको बन्ने क्षमता नभएरै होला ? अवश्य पनि होइन । केवल पुरुषको अहमवारी सोचका कारण यस्तो अवस्था आएको हो । पुरुष भित्रको अहमवारी सोचमा तुपारापात नभएसम्म

जतिसुकै काजी घोडा दौडाइ पनि माछो पनि मनेबला छैन ।

विगतमा त जन्मिए पछि छोरा र छोरीमा भेदभाव गरेको पाइँदैन । वर्तमान अवस्थामा आइपुग्दा त भन्नु समानताको अवस्था सुजना होला भनेको त त्यसको ठीक विपरित भइरहेको छ । “विनासकाले विपरीत बुद्धि” वर्तमान समयका मानवका बुद्धि उजटो हुन थालेको छ । विज्ञानको चमत्कारले भन्नु नारी र पुरुषलाई भेदभाव गर्ने मौका मिलेको छ । अहिले गर्भभ्रष्टालाई छोरीलाई भेदभाव गर्न थालिएको छ । गर्भपतन गरेर केही महिना विगत पाएको हुँदैन । गर्भ भित्र नै लिङ्ग पहिचानको नाममा परीक्षण गरिन्छ । अनेकनेक उपकरणले एवाबाट उता उताबाट यता भन्ने शोर्टहाइफण्टाइडकन गर्भ भित्र नै परीक्षण गरिन्छ । यदि पुरुषको पहिचान भएमा हर्ष मने पत्तिक्षण केन्द्रबाट फर्किन्छ । उपकरणद्वारा परीक्षणमा गर्भ भित्रको भ्रूणमा लैकी लक्षण देखा परेमा त्यसबाट भेदभावको किटानकाएप हुन्छ । नित्यभ्रष्टालाई फर्काउने गलतव्यवहार बाहिर निकालिन्छ । यानेकी उपकरणको माध्यमबाट गर्भ भित्रको अवधि पुरा भएपछि बाहिर निकाले सुरुआतबाट उपकरण प्रवेश गराएर जबजस्तै मुटुभित्र बाहिर निकालिन्छ र परमप्रायः पुर्णमाइन्छ । गर्भ भित्रको अन्त्य शिशुको के को दोष होला र आमाको न्यौबो बच्चावदानीमा बन्नु ? के बाहिरि संसार हेर्न पाउनु हुँदैन ?

नारीलाई गर्भबाट जबरजस्ती गलतव्यवहार बाहिर निकाल्न दिनु कुन किसिमको स्वतन्त्रता हो । धर्मशास्त्रले भूमा हत्या मारपाए भनेको छ । कामसेक पहिलेका माणिसहरूले भूमा हत्याको घ्यास त गर्नुपर्ने छ । अहिले त भन्नु समानताको नारा उलान्दै नारीलाई भेदभाव गरिरहेका छन् । यो कुरा नारीहरूले नै बुझ्न जरुरी छ । पुरुष बन्ने भनेको भरमा भए हो मा हो भिनाएर खाइदिनु उचित हो या होइन ? समयमा नै सोच्नु पर्ने अवस्था आइसकेको छ ।

युद्ध : अन्तरमनसँग

लक्ष्मण देवकोटा

घनघोर युद्ध आफ्नै अन्तरमनसँग चलिरेको छ तूष्णाहसंस चलिरेको छ

इर्ष्या, आशेष र कूठाको आहालबाट उजिके म आफ्नै आत्मालाई हरी बताए चलिरेको छ

जिन्दगी उदाएर एक विधान एकमुठी उज्यालोभोग अस्ताउँछ

दुन्दुई भयुरा घामका किरणहसंस घुम्नेमा फूल लिएर उमिरहेको थिएँ तिम्रो आशनी

पछिरेहै घाम डाँडापारी पुग्दासम्म अँध्यारोको गर्तमा सुर्ग प्राप्तिकाँ भासिनुपर्ने म अर्को उज्यालो विधानको पछाइमा धुती जगाइरहेँ म घृणा बतौने भमा प्रतिशोध आनेन भमा आफैलाई जित्न नसकेको म किन आलस गर्छु तिमिसँग

तिमिसँग मात्र होइन कसैसँग पनि गुनासो दैत मेरो तिमिसँग मात्र होइन कसैसँग अपेक्षा पनि छैन मेरो

एक निमेष जिन्दगीमा स्वयमभवि विजय प्राप्त गर्ने महान युद्धमा ह्रीन्य, आत्मा र विवेकको समरथायामा ध्वजा फहराउने संघाममा छु

धर्तीकोपोस भूकम्पले या पहाड गिरिसो नदीका वेगहले म बाचालु भिन्न अर्न्तर्भ्रष्ट आफैभित्र युद्ध गरिरहेछु

अवस्थाभन्दा मृत्युसँग डराएर म कुनै कुनैबाटको जीवनको भीम किन म ? महासाजको गिरिद्वारमा जीवन र मृत्युको एक योन्ती अन्तर छिचोन्दै ज्ञान विज्ञानको समुद्री पीछ छु न चाहन्छु म

तिमिसँग हरिहरन र आफैसँग जितिरहन चाहन्छु म

घनघोर युद्ध आफ्नै अन्तरमनसँग चलिरेको छ तूष्णाहसंस चलिरेको छ

जुठो

अर्जुन दाहाल

सावरी र रामको कथामा जुठो बयको प्रसंग छ । एकछिन्न सोची के छ र चोर्को तितो ?

हामीले फेर्ने इवास पहिले कतै कसैले न कसैले फेरेरै वायुप्रचलनमा अवस्थित छ । हामीले पिउने पानी शरीरबाट निकल्छ

पानीको चक्र पूरा गरी फेरि हामी नै पिउँदछौं । हामीले भोगे भने अन उत्पन्न र विनाशको चिह्नसिंलामा शरीर भित्र र बाहिर हुँदै कायो देखि मल हुँदै, हामी नै भोग गर्दछौं । यस संसारमा चोर्को भने चोर्ज उत्पत्ति भएर अहिलेसम्म आइपुग्दा केही पनि भेटिँदैन ।

सायद यी यावत् कुरा रामले साविरलाई भन्न सक्नेन तर हामी हाम्रो शरीरको पहिलो भोग खोजी जुठो र चोर्को को भ्रम र घिनमा जीवन निर्वाह गरिरहेछौं जय श्री राम भनी ।

चित्रकला

दिपाशना थापा जी.एस. निकेतन मा.वि. हेटौडा

